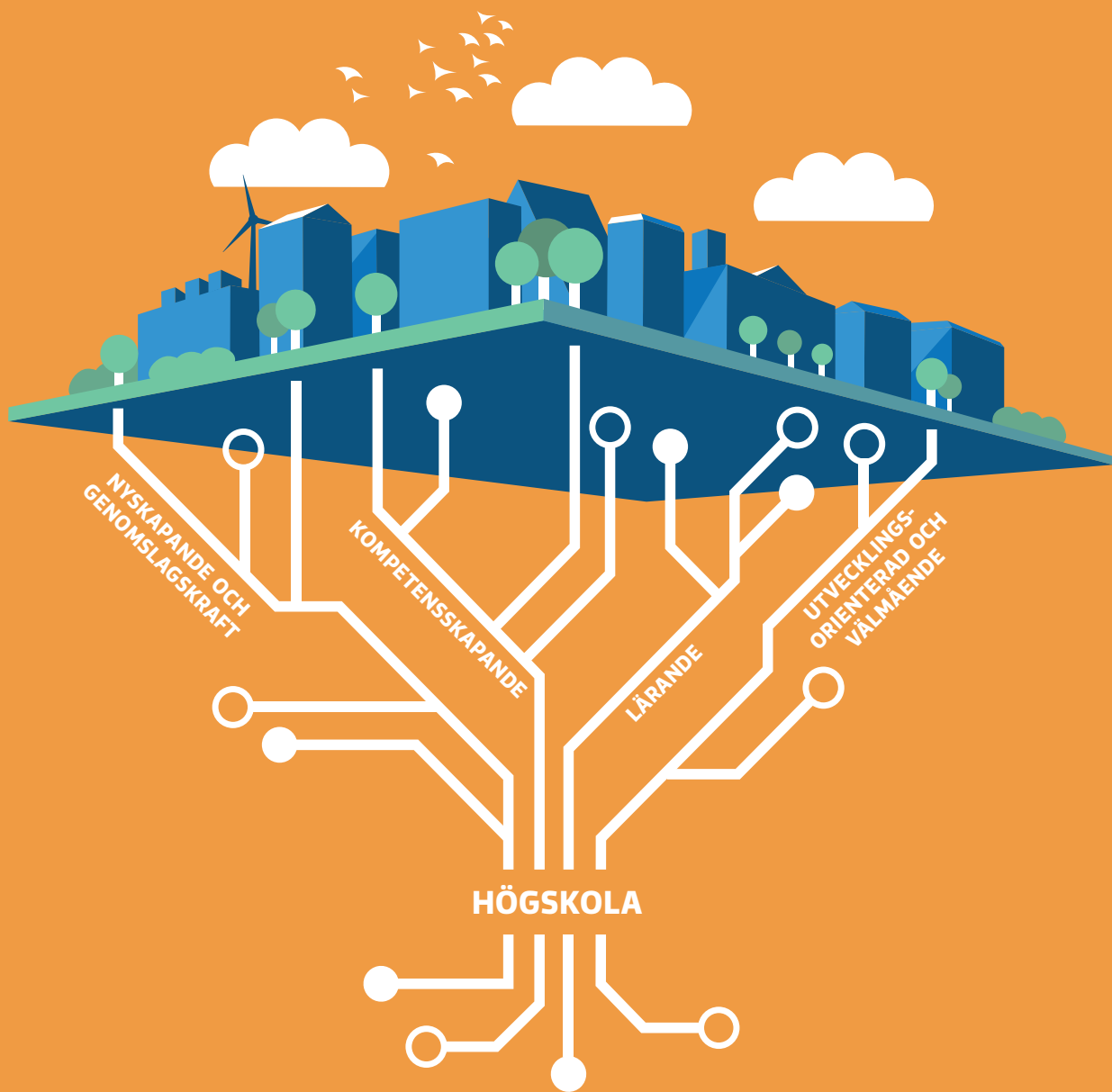


AUDITERINGSHANDBOK FÖR HÖGSKOLOR 2019–2024



NATIONELLA CENTRET FÖR
UTBILDNINGSAUTVÄRDERING

AUDITERINGSHANDBOK FÖR HÖGSKOLOR 2019–2024



Nationella centret för utbildningsutvärdering
Publikationer 20:2019

UTGIVARE Nationella centret för utbildningsutvärdering

OMSLAG OCH TYPOGRAFI Miltton, Juvonen & Liimatainen
OMBRYTNING PunaMusta Oy

ISBN 978-952-206-552-0 hft.
ISBN 978-952-206-553-7 pdf

ISSN 2342-4176 (tryckt)
ISSN 2342-4184 (online)
ISSN-L 2342-4176

TRYCKERI PunaMusta Oy, Tammerfors

© Nationella centret för utbildningsutvärdering

Innehåll

1	Auditeringens utgångspunkter och mål.....	5
2	Beskrivning av auditeringen.....	7
2.1	Utvärderingsområden	7
2.2	Godkännande i auditeringen	8
2.3	Omauditering	8
2.4	Ett utvärderingsområde som högskolan väljer.....	9
2.5	Utvärdering av kollegialt lärande	9
2.6	Excellence-kvalitetsstämpel	10
2.7	Besvärsförfarande	10
3	Utvärderingskriterier för nivån <i>god</i>.....	11
3.1	En kompetensskapande högskola.....	11
3.1.1	Planering av utbildning.....	11
3.1.2	Genomförande av utbildning.....	12
3.1.3	Utvärdering och utveckling av utbildning.....	12
3.2	En nyskapande högskola med genomslagskraft.....	13
3.2.1	Ledning av samverkan och genomslagskraft i samhället.....	13
3.2.2	Forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet samt konstnärlig verksamhet med genomslagskraft	13
3.2.3	Verksamhetskultur som främjar nyskapande	14
3.3	En utvecklingsorienterad och välmående högskola.....	15
3.3.1	Kvalitetssystemets användning i strategisk ledning.....	15
3.3.2	Stöd till personalens kompetensutveckling och välbefinnande.....	15
3.3.3	Kvalitetssystemets funktion och utveckling.....	15
3.4	En lärande högskola	16
3.4.1	Ett utvärderingsområde som högskolan väljer.....	16

4	Auditeringsprocessen	17
4.1	Beskrivning av auditeringsprocessen.....	17
4.2	Uppföljning av utvecklingsarbetet.....	18
5	Auditeringsgruppen.....	19
5.1	Gruppens sammansättning och invalsriterier.....	19
5.2	Auditeringsgruppens uppgifter.....	20
5.3	Verksamhetsprinciper för utvärderare.....	21
5.4	Utbildning för utvärderare.....	21
5.5	Arvoden för utvärderare	21
	BILAGA 1: Anvisningar för självvärdering.....	22

1

Auditeringens utgångspunkter och mål

Verksamheten vid Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) grundar sig på principen om utvecklande utvärdering och att producera information som stöder utveckling av utbildning. Syftet med utvecklande utvärdering är att engagera högskolans personal, studerande och intressenter i arbetet med att identifiera styrkor, god praxis och utvecklingsområden i högskolans verksamhet. Ett vidare syfte är att stöda högskolor i att nå sina mål och att därigenom skapa förutsättningar för en kontinuerlig förbättring av högskolorna. NCU:s uppgifter och organisation framgår av lagen 1295/2013 och förordningen 1317/2013 om Nationella centret för utbildningsutvärdering.

Universitetslagen (558/2009) och yrkeshögskolelagen (932/2014) innehåller bindande bestämmelser om att högskolorna ska delta i extern utvärdering av sin verksamhet och sina kvalitetssystem samt om att resultaten av utvärderingarna är offentliga. Högskolorna har möjlighet att uppfylla sin lagstadgade skyldighet också på annat sätt än genom att delta i NCU:s auditeringar. Enligt lagstiftningen kan NCU även ha verksamhet utanför Finland.

Kvaliteten på utbildningen är central i en högre utbildning som är global. Utmaningen ligger i att kunna påvisa kvaliteten på ett lättfattligt och tillförlitligt sätt även utåt. Offentliga kvalitetssystem ökar även öppenheten mellan högskolorna, vilket främjar ömsesidigt förtroende för ett gemensamt europeiskt område för högre utbildning. NCU:s auditeringsmodell för högskolor uppfyller europeiska kvalitetskrav och grundar sig på en institutionsbaserad granskning. En viktig utgångspunkt

Utvecklande utvärdering bygger på engagemang och växelverkan. Dess syfte är att hjälpa högskolor att identifiera styrkor, god praxis och utvecklingsområden i sin verksamhet och att därigenom skapa förutsättningar för en kontinuerlig förbättring av högskolorna.

God praxis är ett exemplariskt sätt att agera och det finns belägg för dess positiva effekter på verksamheten och verksamhetsutvecklingen. Det är önskvärt att god praxis sprids inom högskolan och till andra högskolor.

Med **kvalitetssystem** avses verksamhetsutveckling som helhet, bestående av organisation, ansvarsfördelning, rutiner och resurser för kvalitetshantering.

är högskolornas autonomi som betyder att varje högskola utvecklar sitt kvalitetssystem utifrån sina utgångspunkter och mål. I auditeringsmodellen stöds högskolornas autonomi och strategiska utveckling av högskolornas möjlighet att välja ett utvärderingsområde och ett område för kollegialt lärande. I NCU:s auditeringsmodell 2018–2024 utvärderas hur välfungerande och effektivt högskolans kvalitetssystem är. Vid en auditering granskas de rutiner som högskolan använder för att upprätthålla och utveckla kvaliteten i sin verksamhet.

Auditeringsmodellens uppgift är att

- utvärdera om högskolans kvalitetsarbete motsvarar de europeiska principerna för kvalitetshandling
- utvärdera om kvalitetssystemet producerar ändamålsenlig information med hänsyn till genomförande av strategin, kontinuerlig förbättring av verksamheten och om den leder till effektiva utvecklingsåtgärder
- uppmuntra högskolor till att vara internationellt inriktade och experimenterande i sin verksamhet och att skapa en kreativ miljö i högskolan samt
- samla öppen och transparent information om kvalitetsarbete i finländska högskolor.

En central utgångspunkt i planeringen av auditeringsmodellen var ESG¹, som betonar en kompetensbaserad, studerandecentrerad och forskningsbaserad utbildning. I studerandecentrerad utbildning uppmuntras studerande att ta en aktiv roll i läroprocesser. Detta görs till exempel genom att stöda studerandes motivation, självvärderingsförmåga och välbefinnande samt genom att möjliggöra flexibla studievägar. I utveckling av undervisning är det också viktigt att lärmiljöer och undervisning har en koppling till forskning, konstnärlig verksamhet och innovationsverksamhet.

I auditeringsmodellen betonas verksamhetens genomslagskraft som en del av utbildning, forskning och konstnärlig verksamhet. Likaså betraktas forskningens och den konstnärliga verksamhetens genomslagskraft som en del av högskolans uppgift. Verksamhetens genomslag i samhället kan bland annat ta sig uttryck i bildning, välfärd, forskning som skapar ny information, aktivt deltagande i regionalt utvecklingsarbete, samhällsförnyelse eller att lösa globala utmaningar.

En del av auditeringsprocessen genomförs på en digital plattform. Högskolorna utarbetar sin självvärdering på plattformen. Auditeringsgruppen skriver sin bedömning i anslutning till högskolans självvärdering.

Den **digitala auditeringsplattformen** bidrar till att auditeringsprocessen blir mer transparent och interaktiv samt förbättrar resultatens användbarhet. Detta främjar en kvalitetskultur som bygger på delaktighet och öppenhet.

¹ Dokumentet *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area* om de europeiska principerna för och rekommendationerna om högskolornas kvalitetshandling (ESG 2015) finns att tillgå på <http://www.enqa.eu/index.php/home/esg>

2

Beskrivning av auditeringen

I auditeringen utvärderas om högskolans kvalitetssystem är ändamålsenligt, välfungerande och effektivt. Fokus ligger på de rutiner som högskolan använder för att upprätthålla och utveckla kvaliteten i sin verksamhet.

2.1 Utvärderingsområden

I En kompetensskapande högskola

- Planering av utbildning
- Genomförande av utbildning
- Utvärdering och utveckling av utbildning
- Exempel på framgångsrika utvecklingsåtgärder

II En nyskapande högskola med genomslagskraft

- Ledning av samverkan och genomslagskraft i samhället
- Forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet samt konstnärlig verksamhet med genomslagskraft
- Verksamhetskultur som främjar nyskapande
- Exempel på framgångsrika utvecklingsåtgärder

III En utvecklingsorienterad och välmående högskola

- Kvalitetssystemets användning i strategisk ledning
- Stöd till personalens kompetensutveckling och välbefinnande
- Kvalitetssystemets funktion och utveckling
- Exempel på framgångsrika utvecklingsåtgärder

IV En lärande högskola

- Ett utvärderingsområde som högskolan väljer.

2.2 Godkännande i auditering

Utvärderingsområdena I-III utvärderas som egna helheter med stöd av en tregradig nivåskala *utmärkt*, *god*, *bristfällig*.

Utvärderingsområdena I-III bör åtminstone vara på nivån *god* för att högskolan kan godkännas i auditeringen.

Nivån *utmärkt* förutsätter att högskolan kan påvisa ett långsiktigt utvecklingsarbete, högskolans utvecklingsåtgärder skapar särskilt mervärde för högskolan, intressenterna eller bådadera. Högskolan kan ge övertygande exempel på framgångsrika åtgärder som den vidtagit för att utveckla verksamheten.

Nivån *god* för utvärderingsområdena I-III beskrivs i kapitel 3.

Nivån *bristfällig* innebär att högskolan i utvärderingsområdet (I-III) helt eller till centrala delar saknar systematiska, välfungerande och inkluderande rutiner och att det inte finns tydliga belegg för kvalitetsarbetets effektivitet i förhållande till verksamhetsutvecklingen.

Auditeringsgruppen gör en samlad bedömning av om högskolan borde godkännas i auditeringen eller om högskolan borde delta i en omauditering. Sektionen för utvärdering av högskolorna vid utvärderingscentret fattar beslut om auditeringens slutresultat på föredragning av den föredragande. Sektionens uppgift är att garantera att besluten är rättvisa. Sektionen har tillgång till auditeringsgruppens rapport när sektionen fattar sitt beslut om auditeringen. Auditeringsgruppens ordförande eller vice ordförande presenterar också de centrala resultaten av auditeringen vid det möte där beslutet om auditeringen fattas och svarar på sektionens frågor angående det som lagts fram i rapporten. Sektionen kan utifrån rapporten också fatta ett annat beslut än det som lagts fram av auditeringsgruppen eller den föredragande.

Sektionen för utvärdering av högskolorna tillämpar i beslutsfattandet förvaltningslagens bestämmelser om jäv.

När högskolan har godkänts i auditeringen får den ett auditeringsintyg och NCU:s kvalitetsstämpel. Högskolan införs också i registret för auditerade högskolor som upprätthålls på NCU:s webbplats. Kvalitetsstämpeln gäller i sex år räknat från beslutet av sektionen för utvärdering av högskolorna.

2.3 Omauditering

Om sektionen för utvärdering av högskolorna förutsätter att högskolan deltar i en omauditering, antecknar sektionen i sitt beslut de utvärderingsområden där det föreligger nödvändiga utvecklingsbehov och vilka granskas i omauditeringen. I omauditeringen bör

högskolan påvisa att den har utvecklat sin verksamhet så att de utvärderingsområden som granskas i omdateringen ligger minst på nivån *god*. Samma kriterier tillämpas i omdateringen som i den egentliga auditeringen. I omdateringarna tillämpas samma principer som i de egentliga auditeringarna vid tillsättandet av auditeringsgruppen, i dess verksamhet och i beslutsfattandet. En beskrivning av omdateringsprocessen finns att tillgå på NCU:s webbplats (www.karvi.fi/sv).

2.4 Ett utvärderingsområde som högskolan väljer

Högskolan väljer ett utvärderingsområde som är ett centralt område med tanke på högskolans profilering eller strategi och som högskolan vill få respons om för att utveckla verksamheten. Utvärderingsområdet som högskolan väljer beaktas inte då man bedömer om högskolan godkänns i auditeringen. Högskolan får inget omdöme för utvärderingsområdet, men det omnämns i auditeringsintyget som hör ihop med kvalitetsstämpeln.

2.5 Utvärdering av kollegialt lärande

I auditeringen används kollegialt lärande som en metod. Syftet med kollegialt lärande är att i enlighet med principen om utvecklande utvärdering få respons om den egna verksamheten och lära sig av god praxis i en annan organisation. Högskolan väljer ett område för kollegialt lärande och en samarbetspartner med vilken kollegialt lärande genomförs. Samarbetspartnern kan vara en högskola eller någon annan samarbetsorganisation. Högskolan väljer deltagarna i kollegialt lärande från det egna högskolesamfundet.

Området för kollegialt lärande kan ingå i ett av följande utvärderingsområden

- I En kompetensskapande högskola
- II En nyskapande högskola med genomslagskraft
- III En utvecklingsorienterad och välmående högskola eller
- IV En lärande högskola.

Kollegialt lärande beaktas i helhetsbedömningen av utvärderingsområdet.

Kollegialt lärande eller *benchlearning* är ett kollegialt arbetssätt som bygger på att lära sig av en annan gemenskap, aktiv växelverkan och att förbinda sig till det gemensamma utvecklingsarbetet. Kollegialt lärande är som bäst en del av ett långvarigt utvecklingspartnerskap.

Fördelarna med kollegialt lärande

- att få kollegial respons om den egna organisationens nuläge
- att få nya och inspirerande idéer
- att bygga sociala nätverk.

2.6 Excellence-kvalitetsstämpel

I NCU:s auditeringar ingår en möjlighet att få en excellence-kvalitetsstämpel. Högskolor som godkänts i auditeringen kan nomineras som en kandidat för excellence-kvalitetsstämpel om auditeringsgruppen gett omdömet *utmärkt* åtminstone i ett av följande utvärderingsområden: I) En kompetensskapande högskola, II) En nyskapande högskola med genomslagskraft eller III) En utvecklingsorienterad och välmående högskola.

För att få en excellence-kvalitetsstämpel ska högskolan påvisa ett exceptionellt högklassigt utvecklingsarbete i utvärderingsområdet i fråga och i anknytning till excellence-kriterierna. Excellence-kriterierna och förfarandet för beviljandet av excellence-kvalitetsstämpel finns att tillgå på NCU:s webbplats (www.karvi.fi/sv).

Sektionen för utvärdering av högskolorna behandlar förslagen och beviljar excellence-kvalitetsstämplar en gång om året. Excellence-kvalitetsstämpeln gäller under den tid som NCU:s kvalitetsstämpel för auditeringen är i kraft.

Högskolan får ett separat intyg över excellence-kvalitetsstämpeln där utvärderingsområdet/-områdena på excellence-nivå anges. Dessutom får högskolan tillgång till en excellence-kvalitetsstämpel och den nämns i ett excellence-galleri som upprätthålls av NCU.

2.7 Besvärsförfarande

En högskola som har deltagit i en auditering eller omauditering kan lämna en begäran om ny behandling av auditeringens resultat. Syftet med besvärsförfarandet är att trygga ett rättvist bemötande av högskolorna som deltar i auditeringarna och att säkerställa att sektionen för utvärdering av högskolorna fattar jämlika beslut vad gäller auditeringens resultat. En beskrivning av besvärsförfarandet finns att tillgå på NCU:s webbplats (www.karvi.fi/sv).

3

Utvärderingskriterier för nivån *god*

3.1 En kompetensskapande högskola

I utvärderingsområdet I

bedöms de rutiner som högskolan använder för att stöda planering, genomförande och utveckling av en utbildning som är studerandecentrerad, arbetslivsinriktad och som grundar sig på forskning eller konstnärlig verksamhet.

3.1.1 Planering av utbildning

Utbildningarna planeras så att de har tydligt definierade lärandemål. I planeringen säkerställs utbildningsutbudets koppling till högskolans strategi, utbildningens relevans i arbetslivet, internationalisering och behov av kontinuerligt lärande. För examinas del säkerställs att de ligger på rätt nivå i den *Nationella referensramen för examina och övriga samlade kompetenser*. Utbildningen planeras så att undervisningsmetoderna, bedömningen av lärande och lärmiljöerna stöder uppnåendet av lärandemålen. Studerande och externa intressenter medverkar på ett ändamålsenligt sätt i planeringen av utbildningen.

Forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten samt den konstnärliga verksamheten har integrerats i utbildningen så att den forskningsbaserade informationen kopplas på ett ändamålsenligt sätt till utbildningen.

De studerandes arbetsmängder fastställs enligt principerna för ECTS-systemet (European Credit Transfer and Accumulation System). Högskolan har systematiska förfaranden för godkännandet av planer för utbildningshelheter.

I **studerandecentrerad utbildning** uppmuntras studerande bland annat att ta en aktiv roll i läroprocesser till exempel genom att stöda studerandes motivation, självvärderingsförmåga och välbefinnande samt genom att möjliggöra flexibla studievägar.

Med **kontinuerligt lärande** eller livslångt lärande avses att man utvecklar och förnyar sitt kunnande i olika skeden av ens liv och karriär. Kontinuerligt lärande hänvisar till de utbildningsformer som i huvudsak är riktade till andra än examensstuderande.

3.1.2 Genomförande av utbildning

Högskolan tillämpar regler och bestämmelser som berör antagning av studerande, erkännande av kompetenser, studietakt och avläggande av examina på ett systematiskt och öppet sätt.

Utbildningen genomförs på ett sätt som stöder målinriktat lärande och de studerandes aktiva engagemang i den egna lärprocessen. Den studerande får återkoppling på sitt lärande som stöder uppnåendet av lärandemålen. Metoderna för genomförandet av utbildningen stöder en smidig studiegång samt den studerandes utexaminering och integrering i arbetslivet.

De studerandes välbefinnande och likabehandling främjas under hela den studerandes studieväg. Högskolan ser till att det finns tillräckliga resurser, handledning och övriga tjänster som främjar studierna och stöder lärandet.

3.1.3 Utvärdering och utveckling av utbildning

Högskolan samlar in och använder systematiskt responsinformation om de studerandes behov, genomförandet av studierna och studiegången för att utveckla utbildningen. Studerande får återkoppling på sin respons det vill säga information om åtgärderna som vidtagits på basis av studeranderesponsen på ett ändamålsenligt sätt.

Högskolan följer upp och utvärderar regelbundet utbildningarna för att säkerställa att de är aktuella i relation till de senaste forskningsrönen samt de föränderliga behoven i samhället och arbetslivet. I utbildningsverksamheten säkerställs möjligheter till kontinuerligt lärande. I utbildningarna analyseras hur väl de uppställda lärandemålen uppnås.

Respons- och utvärderingsinformation används systematiskt i utvecklingen av utbildningen. Behoven hos personal och de studerande beaktas i utvecklingen av stödtjänsterna.

Exempel på framgångsrika utvecklingsåtgärder

Högskolan kan ge exempel på framgångsrika åtgärder den vidtagit för att utveckla verksamheten.

Kollegialt lärande

Om kollegialt lärande ingår i utvärderingsområdet I, bedöms det i samband med detta område.

Med **återkoppling på respons** avses att responsgivaren ges information om åtgärder som vidtagits på basis av responsen. Det är motiverande för responsgivaren att se vad responsen lett till.

3.2 En nyskapande högskola med genomslagskraft

I utvärderingsområdet II

bedöms de rutiner som högskolan använder för att leda och utveckla samverkan med samhället, att främja forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhetens samt den konstnärliga verksamhetens genomslagskraft och att stöda en experimenterande verksamhetskultur.

3.2.1 Ledning av samverkan och genomslagskraft i samhället

Högskolan utvecklar samverkan och verksamhetens genomslagskraft i samhället, som stöds av ledningssystemet. Högskolan har fastställt mål för samverkan med samhället och metoderna för att uppnå målen.

Information från högskolans omvärldsanalys används i inriktningen av verksamheten. Högskolan säkerställer genom ändamålsenliga rutiner att samverkan med samhället stöder genomförandet av helhetsstrategin.

Verksamhetens genomslagskraft i samhället kan bland annat ta sig uttryck i bildning, välfärd, forskning som skapar ny information, aktivt deltagande i regionalt utvecklingsarbete, samhällsförnyelse eller att lösa globala utmaningar.

3.2.2 Forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet samt konstnärlig verksamhet med genomslagskraft

Högskolans forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet och konstnärliga verksamhet bidrar till samhällsförnyelse. Mål för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhetens samt den konstnärliga verksamhetens genomslagskraft har fastställts. Högskolan samlar in ändamålsenlig information om forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhetens samt den konstnärliga verksamhetens genomslagskraft och informationen används i verksamhetsutvecklingen.

Högskolan har systematiska rutiner för att säkerställa god vetenskaplig praxis. Högskolan främjar öppen vetenskap.

3.2.3 Verksamhetskultur som främjar nyskapande

Högskolans verksamhetskultur uppmuntrar till experimenterande tillsammans med samarbetspartners och stärker förutsättningarna för en kreativ miljö. Högskolan söker sig till aktiviteter med intressenterna som möjliggör nyskapande och utveckling. Högskolan har välfungerande sätt att tillvarata personalens och studerandes kunskaper och att stöda deras nätverkande.

Högskolan har målinriktat samarbete med sina alumner och använder alumner i högskolans utvecklingsarbete. Högskolans samarbete med nationella och internationella nätverk stöder verksamhetsutvecklingen. Högskolan har fungerande rutiner för att hantera intressentrelationer och samarbetsnätverk samt för att förnya dessa.

I en **experimenterande verksamhetskultur** kan lärande och kreativt tänkande hos personal och studerande utvecklas i nya banor. Miljön sporrar till experimenterande verksamhet som har sin grund i utbildning, forskning och konstnärlig verksamhet samt samverkan.

Exempel på framgångsrika utvecklingsåtgärder

Högskolan kan ge exempel på framgångsrika åtgärder den vidtagit för att utveckla verksamheten.

Kollegialt lärande

Om kollegialt lärande ingår i utvärderingsområdet II, bedöms det i samband med detta område.

3.3 En utvecklingsorienterad och välmående högskola

I utvärderingsområdet III

bedöms hur kvalitetssystemet fungerar och utvecklas samt hur systemet används i strategisk ledning. Därtill bedöms de rutiner som högskolan använder för att stöda personalens kompetensutveckling och välbefinnande.

3.3.1 Kvalitetssystemets användning i strategisk ledning

Kvalitetssystemets grundprinciper, mål och ansvarsfördelning utgör högskolans kvalitetspolicy som är offentlig. Kvalitetspolicyen utgör en grund för kvalitetsarbetet.

Den information som kvalitetssystemet genererar används i ledningen av högskolan. Systemet stöder högskolans profil, uppnåendet av målen för de grundläggande uppgifterna och genomförandet av strategin.

Med **kvalitetspolicy** avses den helhet som bildas av kvalitetssystemets mål och grundprinciper samt kvalitetshanteringens ansvarsfördelning.

Högskolan säkerställer att dess personal ser kopplingen mellan eget arbete och högskolans mål.

3.3.2 Stöd till personalens kompetensutveckling och välbefinnande

Högskolan har fungerande rutiner för att identifiera behov av kompetensutveckling hos personalen och att stöda personalens kompetensutveckling.

Högskolan har transparenta förfaranden för rekrytering av personal.

Högskolan har systematiska rutiner för att stöda personalens välbefinnande, jämställdhet och likabehandling.

3.3.3 Kvalitetssystemets funktion och utveckling

Högskolan har ett välfungerande kvalitetssystem som omfattar dess grundläggande uppgifter. Högskolan kan identifiera sina utvecklingsbehov och målinriktat utveckla sin verksamhet med stöd av systemet. Högskolan kan påvisa att kvalitetssystemet är välfung-

erande och effektivt vad gäller utvecklingen av de grundläggande uppgifterna. Systemet utvecklas systematiskt.

Högskolan har en öppen kvalitetskultur som bygger på delaktighet. Personal, studerande och externa intressenter deltar i utvecklingen av högskolans verksamhet på ett ändamålsenligt sätt.

Exempel på framgångsrika utvecklingsåtgärder

Högskolan kan ge exempel på framgångsrika åtgärder den vidtagit för att utveckla verksamheten.

Kollegialt lärande

Om kollegialt lärande ingår i utvärderingsområdet III, bedöms det i samband med detta område.

3.4 En lärande högskola

I utvärderingsområdet IV

bedöms ett område som högskolan har valt och som högskolan vill få respons om för att utveckla verksamheten.

3.4.1 Ett utvärderingsområde som högskolan väljer

Högskolan väljer ett utvärderingsområde som är ett centralt område med tanke på högskolans profilering eller strategi och som högskolan vill få respons om för att utveckla verksamheten. Verksamheten kan hänföra sig till högskolans samtliga grundläggande uppgifter. Utvärderingens fokus och mål fastställs vid avtalsförhandlingen mellan högskolan och NCU.

Utvärderingsområdet som högskolan väljer beaktas inte då man bedömer om högskolan godkänns i auditeringen. Utvärderingsområdet får inget omdöme, men det omnämns i auditeringsintyget som hör ihop med kvalitetsstämpeln.

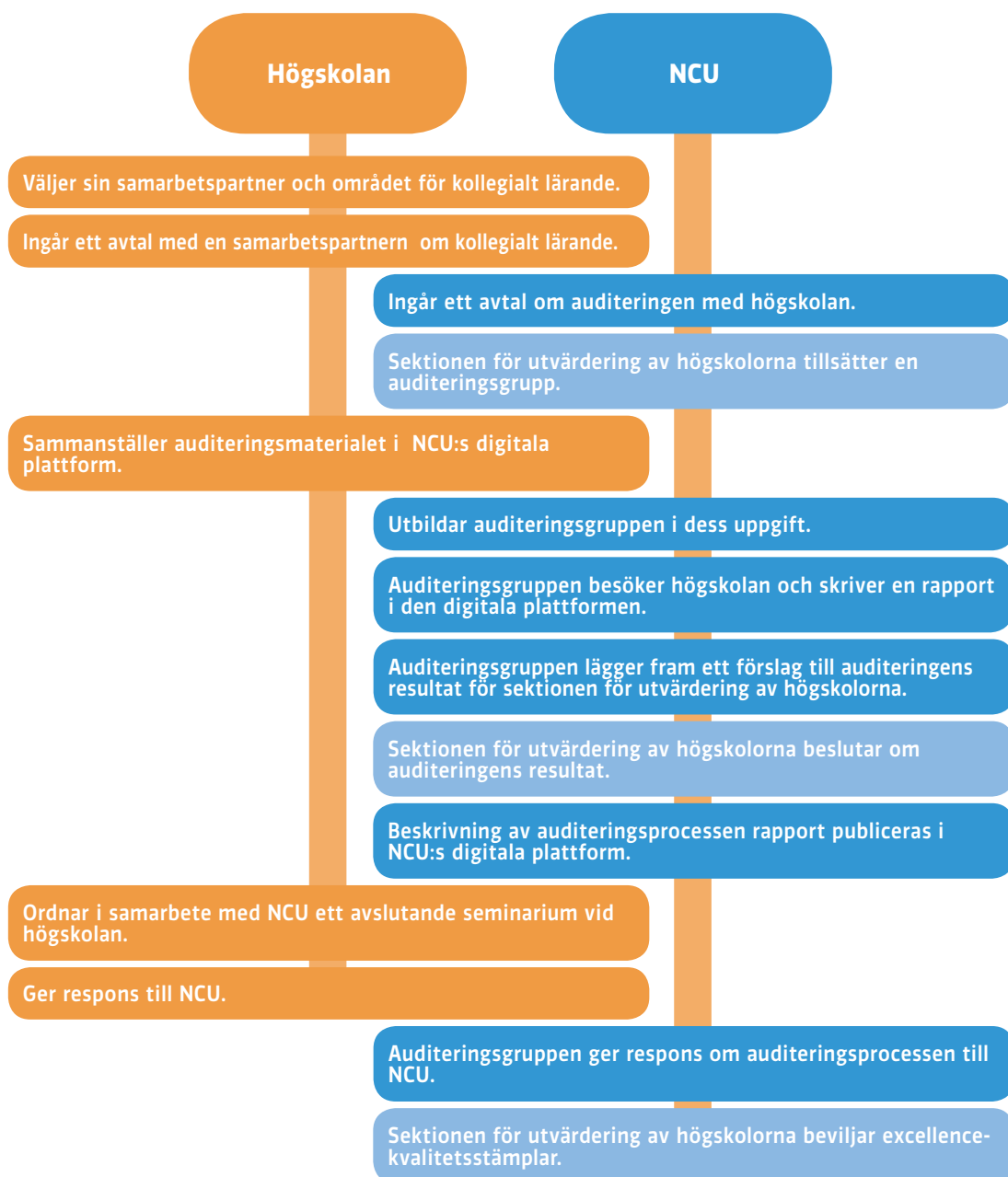
Kollegialt lärande

Om kollegialt lärande ingår i utvärderingsområdet IV, bedöms det i samband med detta område.

4

Auditeringsprocessen

4.1 Beskrivning av auditeringsprocessen



- Högskolan väljer sin samarbetspartner och området för kollegialt lärande.
- Högskolan ingår ett avtal med en samarbetspartnern om kollegialt lärande.
- NCU ingår ett avtal om auditeringen med högskolan.
- Högskolan sammanställer auditeringsmaterialet inklusive en självvärdering och en rapport om kollegialt lärande i NCU:s digitala plattform tre månader före auditeringsbesöket.
- NCU tillsätter en auditeringsgrupp som i regel består av fyra medlemmar.
- NCU utbildar auditeringsgruppen i dess uppgift.
- NCU ordnar vid behov ett informations- och diskussionstillfälle om auditeringen i samarbete med högskolan.
- NCU skickar besöksschemat till högskolan senast en månad före auditeringsbesöket.
- Auditeringsgruppen kan före eller under auditeringsbesöket be högskolan om tilläggsmaterial som den anser nödvändigt.
- Auditeringsgruppen besöker högskolan. Platsbesöket tar i regel 2–3 dagar.
 - Gruppen kan besluta om ett besöksobjekt under besöket.
 - Under auditeringsbesöket hörs de studerande vid en workshop eller flera workshoppar.
 - Auditeringsgruppen ger högskolans ledning preliminär respons.
- Auditeringsgruppen skriver en auditeringsrapport i den digitala plattformen och lägger fram ett förslag till auditeringens resultat för sektionen för utvärdering av högskolorna.
- Sektionen för utvärdering av högskolorna beslutar om auditeringens resultat.
 - Om högskolan godkänns i auditeringen får den en kvalitetsstämpel som gäller i sex år och införs i NCU:s register för auditerade högskolor.
 - Om högskolan inte godkänns i auditeringen förutsätts den delta i en omauditering. Omauditeringen genomförs efter 2–3 år.
 - En högskola som har deltagit i en auditering eller omauditering kan lämna en begäran om ny behandling av auditeringens resultat.
- Rapporten publiceras i den digitala plattformen.
- Högskolan ordnar i samarbete med NCU ett avslutande seminarium vid högskolan inom cirka en månad från beslutet av sektionen för utvärdering av högskolorna.
- Högskolan ger respons till NCU. Responsen används i NCU:s verksamhetsutveckling.
- Auditeringsgruppen ger respons till NCU. Responsen används i NCU:s verksamhetsutveckling.
- Sektionen för utvärdering av högskolorna fattar årligen beslut om de högskolor som beviljas excellence-kvalitetsstämplar.

4.2 Uppföljning av utvecklingsarbetet

NCU ordnar regelbundet utvecklingsseminarier för högskolor. Ett syfte med seminarierna är att högskolor får respons om utvecklingsarbetet som utförts i högskolan efter auditeringen. Seminarierna erbjuder också hela högskolefältet en möjlighet att utbyta erfarenheter och god praxis gällande kvalitetsarbete. Representanter för de högskolor som beviljats en excellence-kvalitetsstämpel inbjuds till utvecklingsseminarier för att dela med sig av utmärkt praxis.

5

Auditeringsgruppen

5.1 Auditeringsgruppens sammansättning och invalsriterier

Högskolan har möjlighet att välja en nationell eller en internationell auditeringsgrupp för auditeringen. I en internationell grupp ingår det alltid också en finländsk medlem/finländska medlemmar med insyn i det nationella högskolesystemet. De utländska utvärderarnas roll och antal avtalas från fall till fall.

Sektionen för utvärdering av högskolorna tillsätter auditeringsgruppen och en ordförande för den. I regel utses 4 medlemmar till auditeringsgruppen så att gruppen har representanter för högskolesektorn (2 medlemmar), studerande (1 medlem) och arbetslivet utanför högskolorna (1 medlem). NCU:s projektledare deltar i gruppens verksamhet som en sakkunnig i auditering.

I auditeringsgruppen ska det sammantaget finnas erfarenhet av följande områden:

- kännedom om kvalitetssystem
- god kännedom om högskolesystem
- förståelse för verksamhetens genomslagskraft i samhället
- erfarenhet av ledning, utveckling av högskolans grundläggande uppgifter, personalens kompetensutveckling samt sakkunskap om undervisning och lärande
- tidigare erfarenhet av utvärdering eller auditering eller erfarenhet av kvalitetsarbete
- i auditeringsgruppen ska det dessutom finnas en person som har sakkännedom om utvärderingsområdet som högskolan valt.

Av auditeringsgruppens ordförande förutsätts dessutom att hen tidigare har deltagit i utvärdering av högskolors verksamhet samt omfattande och ingående kännedom om högskolesystem. Medlemmarna i auditeringsgruppen är sinsemellan jämbördiga utvärderare. Auditeringsgruppen väljer inom sig en vice ordförande. De som har valts till gruppen förutsätts delta i utbildning som NCU ordnar.

En person är jävig att delta som medlem i en auditeringsgrupp om personen själv är part eller om tilltron till personens opartiskhet i förhållande till den högskola som deltar i auditeringen äventyras. I jävsfrågor följs förvaltningslagens jävsbestämmelser (5 kap. 27–29 § i förvaltningslagen 434/2003). Det hör till god förvaltningssed att en jävig person inte på något sätt deltar i behandlingen eller bedömningen av ärendet. Sådana situationer kan uppstå till exempel när personen i fråga är anställd vid den högskola som ska auditeras eller till exempel har varit förtroendevald i högskolans beslutsfattande organ. Utvärderaren ska också självmant anmäla till NCU om aspekter som eventuellt kan inverka på hans eller hennes jävighet.

Innan auditeringsgruppen tillsätts får högskolan kommentera gruppens sammansättning, särskilt ur jävighetsperspektiv.

5.2 Auditeringsgruppens uppgifter

- sätta sig in i högskolans auditeringsmaterial
- besluta hur auditeringsbesöket genomförs samt vilka grupper och personer som intervjuas
- fastställa vilket tilläggsmaterial som vid behov begärs av högskolan
- utarbeta intervjufrågor för auditeringsbesöket
- genomföra auditeringsbesöket enligt plan
- utarbeta en auditeringsrapport
- gör en samlad bedömning av om högskolan borde godkännas i auditeringen eller om högskolan borde delta i en omauditering till sektionen för utvärdering av högskolorna.

Auditeringsgruppens ordförande

- fungerar som ordförande vid auditeringsgruppens möten och under auditeringsbesöket om inte annat avtalas
- deltar tillsammans med projektledaren i det informations- och diskussionstillfälle som eventuellt ordnas i högskolan före auditeringsbesöket
- ansvarar tillsammans med projektledaren för auditeringsuppdraget som helhet och för redigeringen av auditeringsrapporten
- presenterar auditeringsresultaten vid sektionens möte och vid det avslutande seminariet vid högskolan
- deltar i publiceringen av resultaten.

Projektledaren

- ordnar utbildningen för utvärderarna och fungerar som utbildare
- stöder auditeringsgruppens verksamhet genom att delta i gruppens diskussioner som en sakkunnig i auditering och instruerar gruppen om de kriterier som ska följas vid utvärderingen och om sektionens enhetliga linje i fråga om auditeringsbesluten
- förmedlar information mellan högskolan och auditeringsgruppen
- ansvarar för redigeringen av auditeringsrapporten och publiceringen av resultaten.

5.3 Verksamhetsprinciper för utvärderare

Auditeringsgruppen ska i sitt utvärderingsarbete tillämpa följande verksamhetsprinciper och etiska regler:

- opartiskhet och objektivitet: Utvärderarna ska agera rättvist och objektivt gentemot högskolan som auditeras. De ska vara medvetna om sin maktställning med tillhörande ansvar.
- utvärderingens transparens och evidensgrund: Utvärderingen ska utgå från NCU:s kriterier samt från de uppgifter som samlas in i samband med auditeringen.
- konfidentialitet: Alla uppgifter som erhålls under processens gång utom de som publiceras i slutrapporten är konfidentiella.
- växelverkan: Auditeringen genomförs i gott samarbete och i god växelverkan med högskolan.

5.4 Utbildning för utvärderare

Utvärderarna deltar i en utbildning där de får inblick i auditeringens mål och metod samt i auditeringsgruppens uppgifter och verksamhetsprinciper. Internationella utvärderare får därutöver en introduktion i det finländska högskolesystemet. Projektledaren ordnar vid behov personlig introduktion om ordförandeuppdraget för auditeringsgruppens ordförande.

5.5 Arvoden för utvärderare

Utvärderarnas arvoden följer utvärderingscentrets arvodesgrunder.

BILAGA 1: Anvisningar för självvärdering

- Högskolan väljer sättet hur den utarbetar självvärderingsrapporten och rapporten om kollegialt lärande i den digitala plattformen. Antalet tecken i svaren är begränsat.
- I självvärderingen deltar förutom personal även studerande och intressenter.
- I rapporten ombes högskolan ge konkreta exempel och göra en bedömning av hur väl högskolans rutiner i verksamheten och dess utveckling fungerar.
- Högskolan ska vara beredd på att under auditeringsbesöket ge belägg för de saker som framställs i rapporten.

Med **självvärdering** avses högskolans bedömning av sin egen verksamhet och dess utveckling. Självvärdering är en metod som tillämpas i utvecklande utvärdering i syfte att stöda högskolans verksamhetsutveckling. Förmågan att identifiera sina egna styrkor och särskilt utvecklingsområden är ett tecken på att högskolan har en etablerad kvalitetskultur.

Högskolan lämnar in följande dokument i form av webblänkar till utvärderingscentret:

- organisationsschema
- strategi
- kvalitetshandbok eller motsvarande beskrivning av högskolans kvalitetssystem och ledningssystem
- tillgång till undervisnings-/läroplaner på webben
- anvisningar för identifiering och erkännande av tidigare förvärvad kompetens
- en likabehandlingsplan.

Högskolan kan även lämna in andra dokument som den anser vara ändamålsenliga i form av webblänkar. Detta avtalas separat med NCU:s kontaktperson.

1 EN KOMPETENSSKAPANDE HÖGSKOLA

1.1 Planering av utbildning

*Beskriv kort de rutiner som används i planering av utbildning och **bedöm** hur välfungerande rutinerna är.*

Använd följande delfrågor i tillämpliga delar i er självvärdering:

- På vilket sätt säkerställer högskolan utbildningsutbudets koppling till högskolans strategi?
- På vilket sätt har högskolan sett till att examina motsvarar rätt nivå i den *Nationella referensramen för examina och övriga samlade kompetenser*²?
- På vilket sätt beaktas utbildningens relevans för arbetslivet i planering av utbildning?
- På vilket sätt beaktas internationalisering i planering av utbildning?
- På vilket sätt beaktas behov av kontinuerligt lärande i planering av utbildning?
- På vilket sätt säkerställer högskolan att undervisningsmetoder, bedömning av lärande och lärmiljöer stöder uppnående av lärandemål?
- På vilket sätt integreras forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet eller konstnärlig verksamhet i undervisning? På vilket sätt ser man till att forskning kopplas till utbildning? På vilket sätt uppmuntras personalen att stärka kopplingen mellan utbildning och FUI-verksamhet?
- På vilket sätt bedöms studerandes arbetsmängd och hur följs den upp?
- På vilket sätt deltar studerande och externa intressenter i planering av utbildning?
- På vilket sätt godkänns planer för utbildningshelheter?

Styrkor	Utvecklingsområden

² De examina, lärokurser och övriga samlade kompetenser som avses i lagen om en referensram för examina och övriga samlade kompetenser (93/2017) placeras på olika nivåer i referensramen.

1.2 Genomförande av utbildning

Beskriv kort de rutiner som används för att säkerställa utbildningens kvalitet och bedöm hur välfungerande rutinerna är.

Använd följande delfrågor i tillämpliga delar i er självvärdering:

- På vilket sätt säkerställer högskolan transparens i antagning av studerande?
- På vilket sätt bedöms tidigare förvärvad kompetens och hur fungerar dess validering?
- På vilket sätt stöder utvalda undervisningsmetoder målinriktat lärande?
- Vilka konkreta exempel har högskolan på att studerande får stöd med att ta en aktiv roll i lärprocesser?
- På vilket sätt beaktas kopplingen till arbetslivet i genomförande av utbildning?
- På vilket sätt möjliggörs flexibla studievägar och rörlighet inom/mellan högskolor?
- På vilket sätt stöds studerande i olika skeden av studierna? På vilket sätt ingriper högskolan i studieavbrott? På vilket sätt stöder högskolan studerandes välbefinnande? På vilket sätt säkerställs likabehandling av studerande?

Styrkor	Utvecklingsområden

1.3 Utvärdering och utveckling av utbildning

Beskriv kort de rutiner som används för att utveckla utbildning och *bedöm* hur väl fungerande rutinerna är.

Använd följande delfrågor i tillämpliga delar i er självvärdering:

- På vilket sätt insamlas studerandes respons? På vilket sätt stöder högskolan studerande i att ge respons? På vilket sätt hanteras respons? På vilket sätt får studerande återkoppling på sin respons?
- På vilket sätt följer högskolan upp och utvärderar utbildningar? På vilket sätt analyserar man hur väl utbildningar uppnår uppställda lärandemål? Hur sammanjämför högskolan krav på utbildningens kvalitet med krav på dess effektivitet?
- På vilket sätt beaktar högskolan föränderliga behov i samhället och arbetslivet? På vilket sätt beaktar man möjligheter till kontinuerligt lärande?
- På vilket sätt utvecklar stödtjänster sin verksamhet?

Styrkor	Utvecklingsområden

1.4 Exempel på framgångsrika utvecklingsåtgärder

Ge exempel på viktiga framgångar med att utveckla verksamheten. Beskriv kort vilka effekter utvecklingsverksamheten har haft.

Kollegialt lärande

Beskriv kollegialt lärande om det berör utvärderingsområdet (se kapitel 5 nedan).

2 EN NYSKAPANDE HÖGSKOLA MED GENOMSLAGSKRAFT

2.1 Ledning av samverkan och genomslagskraft i samhället

Beskriv kort de rutiner som används för att främja de grundläggande uppgifternas genomslagskraft i samhället och *bedöm* hur välfungerande rutinerna är.

Använd följande delfrågor i tillämpliga delar i er självvärdering:

- På vilket sätt leder och utvecklar högskolan verksamhet som främjar samverkan med samhället och verksamhetens genomslagskraft i samhället?
- På vilket sätt analyserar högskolan förändringar i sin omvärld? På vilket sätt används informationen i inriktning av verksamhet?

Styrkor	Utvecklingsområden

2.2 Forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet samt konstnärlig verksamhet med genomslagskraft

*Beskriv kort de rutiner som används för att främja forskningens, FUI-verksamhetens och den konstnärliga verksamhetens genomslagskraft i samhället och **bedöm** hur välfungerande rutinerna är.*

Använd följande delfrågor i tillämpliga delar i er självvärdering:

- På vilket sätt främjar högskolan öppen vetenskap?
- På vilket sätt säkerställer högskolan att god vetenskaplig praxis förverkligas?
- På vilka sätt främjar högskolan forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhetens och/eller den konstnärliga verksamhetens genomslagskraft i samhället?
- Hur följer högskolan upp och utvecklar samverkan med samhället och genomslagskraft i samhället i forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet och konstnärlig verksamhet?
- På vilket sätt kommunicerar högskolan om forskningsresultat, konstnärlig verksamhet och innovationer till samhället?

Styrkor	Utvecklingsområden

2.3 Verksamhetskultur som främjar nyskapande

Beskriv kort de rutiner som används för att främja nyskapande i verksamheten och bedöm hur välfungerande rutinerna är.

Använd följande delfrågor i tillämpliga delar i er självvärdering:

- På vilket sätt stöder högskolan en experimenterande verksamhetskultur? På vilket sätt följer högskolan upp och använder sig av de experiment som görs i högskolan?
- På vilket sätt främjar högskolan samarbetsmöjligheter och tillvaratar det kunnande som finns inom högskolesamfundet?
- På vilket sätt samarbetar högskolan med sina alumner? På vilket sätt har verksamheten utvecklats?
- Vilka former av samarbete och samutveckling har högskolan med regionala, nationella och internationella aktörer och nätverk?
- På vilket sätt hanterar och förnyar högskolan sina samarbetsnätverk?

Styrkor	Utvecklingsområden

2.4 Exempel på framgångsrika utvecklingsåtgärder

Ge exempel på viktiga framgångar med att utveckla verksamheten. Beskriv kort vilka effekter utvecklingsverksamheten har haft.

Kollegialt lärande

Beskriv kollegialt lärande om det berör utvärderingsområdet (se kapitel 5 nedan).

3 EN UTVECKLINGSORIENTERAD OCH VÄLMÅENDE HÖGSKOLA

- Bild av kvalitetssystemet

3.1 Kvalitetssystemets användning i strategisk ledning

*Beskriv kort hur högskolan använder kvalitetssystemet i strategisk ledning och **bedöm** hur välfungerande rutinerna är.*

Använd följande delfrågor i tillämpliga delar i er självvärdering:

- På vilket sätt används kvalitetssystemet i strategisk ledning samt genomförande av strategin?
- På vilket sätt säkerställer högskolan att personalen känner till kopplingen mellan eget arbete och högskolans strategiska mål?

Styrkor	Utvecklingsområden

3.2 Stöd till personalens kompetensutveckling och välbefinnande

Beskriv kort de rutiner som används för att främja personalens kompetensutveckling och välbefinnande och *bedöm* hur välfungerande rutinerna är.

Använd följande delfrågor i tillämpliga delar i er självvärdering:

- På vilket sätt identifierar högskolan behov av kompetensutveckling hos personalen (till exempel pedagogisk kompetensutveckling)?
- På vilket sätt stöder högskolan personalens kompetensutveckling?
- På vilket sätt säkerställs att förfaranden för personalrekrytering är rättvisa och transparenta?
- På vilket sätt stöder högskolan personalens arbetshälsa?
- På vilket sätt säkerställer man personalens jämställdhet och likabehandling?

Styrkor	Utvecklingsområden

3.3 Kvalitetssystemets funktion och utveckling

Bedöm hur väl kvalitetssystemet fungerar i förhållande till högskolans egna mål och utvecklande av grundläggande uppgifter.

Använd följande delfrågor i tillämpliga delar i er självvärdering:

- På vilket sätt stöder kvalitetssystemet uppnående av mål för grundläggande uppgifter och utveckling av dem?
- På vilket sätt sprids god praxis i er organisation? Ge konkreta exempel på hur god praxis har implementerats i mer omfattande skala.
- På vilket sätt stöder högskolan en inkluderande kvalitetskultur? På vilket sätt deltar personal, studerande och externa intressenter i verksamhetsutveckling?
- På vilket sätt motsvarar kvalitetssystemet de mål som ställts upp för systemet? På vilket sätt utvecklas systemet?

Styrkor	Utvecklingsområden

3.4 Exempel på framgångsrika utvecklingsåtgärder

Ge exempel på viktiga framgångar med att utveckla verksamheten. Beskriv kort vilka effekter utvecklingsverksamheten har haft.

Kollegialt lärande

Beskriv kollegialt lärande om det berör utvärderingsområdet (se kapitel 5 nedan).

4 EN LÄRANDE HÖGSKOLA

4.1 Ett utvärderingsområde som högskolan väljer

Beskriv ett område som är viktigt med tanke på högskolans profilering eller strategi och som högskolan särskilt vill utveckla.

- Beskriv fokus och konkreta mål för utvärderingen. Motivera valet av utvärderingsområde och dess koppling till högskolans profil eller strategi.
- Beskriv verksamheten som är fokus för utvärderingen samt de rutiner med stöd av vilka verksamheten utvecklas. Bedöm utvärderingsområdets styrkor och utvecklingsområden.
- Beskriv kollegialt lärande om det berör utvärderingsområdet (se kapitel 5 nedan).

Styrkor	Utvecklingsområden

5 BESKRIVNING AV KOLLEGIALT LÄRANDE

Checklista för kollegialt lärande-processen

- Bestäm på förhand de gemensamma spelreglerna och målen för kollegialt lärande med samarbetspartnern
- Kom överens om vilken information som är konfidentiell
- Planera besöksschemat och frågorna tillsammans med samarbetspartnern och dela dem före besöket
- Försäkra er om att det finns en ömsesidig förståelse för de gemensamma definitionerna
- Välj en kontaktperson i båda organisationerna
- Bjud in samarbetspartnern på ett motbesök.

Ange till vilket utvärderingsområde kollegialt lärande anknyter. **Beskriv** kort processen för planering och genomförande av kollegialt lärande och **bedöm** hur lyckad processen var.

Använd följande delfrågor i beskrivningen:

Beskriv processen för planering och genomförande av kollegialt lärande.

- En kort beskrivning av området för kollegialt lärande och samarbetsorganisationen. Hur gjordes valet av område och samarbetspartner? Motivera valet av område och samarbetspartner.
- Vilka mål fastställdes för kollegialt lärande?
- Beskriv processens gång. Vilken var tidsplanen för processen och vilka medverkade i processen? Vilka metoder användes i processen? På vilket sätt genomfördes besöket?

Bedöm genomförande av processen.

- Hur lyckad var processen? Bedöm om de fastställda målen uppfylldes.
- Vilka observationer gjordes? Jämför god praxis i den egna högskolan med god praxis i samarbetsorganisationen. Vilka likheter och skillnader observerades? Gör en sammanfattning i tabellen nedan.
- På vilket sätt tänker ni tillämpa de nya idéerna i er högskola? Ge konkreta exempel. Gör en sammanfattning i tabellen nedan.

God praxis i den egna organisationen	God praxis i samarbetsorganisationen
Ge ett eller flera konkreta exempel på hur god praxis i samarbetsorganisationen ska tillämpas eller redan har tillämpats i högskolan.	

Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) är en självständig utvärderingsmyndighet. Centret genomför utvärderingar av utbildningen samt av den verksamhet som bedrivs av utbildningsanordnaren, allt från småbarnspedagogik till högre utbildning. Centret genomför också utvärderingar av lärresultat inom den grundläggande utbildningen och inom utbildningen på andra stadiet. Till NCU:s uppgifter hör även att stödja utbildningsanordnarna och högskolorna i frågor som gäller utvärdering och kvalitetshantering samt att utveckla utvärdering av utbildning.

Auditeringar av högskolor har utförts i Finland i enlighet med principen om utvecklande utvärdering sedan 2005.

Syftet med den tredje omgången av auditeringar (2018–2024) är att stöda högskolor i en kontinuerlig förbättring av sin verksamhet, att uppmuntra högskolor till att vara internationellt inriktade och experimenterande i sin verksamhet och att skapa en kreativ miljö i högskolan samt att samla öppen och transparent information om kvalitetsarbete i finländska högskolor.

I denna handbok presenteras NCU:s auditeringsmetod och dess utgångspunkter.

ISBN 978-952-206-552-0 hft.
ISBN 978-952-206-553-7 pdf

ISSN 2342-4176 (tryckt)
ISSN 2342-4184 (online)
ISSN-L 2342-4176



Nationella centret
för utbildningsutvärdering
PB 380 (Hagnäskajen 6)
00531 Helsingfors
E-post: kirjaamo@karvi.fi
Telefonväxel: 029 533 5500
Fax: 029 533 5501

karvi.fi